

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для протидії проявам дискримінації»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акту

Цей законопроект пропонується як альтернативний, на противагу законопроекту №6327, яким гомосексуальність та трансгендерність прирівнюється до педофілії та яким пропонується адміністративна відповідальність за їх так звану пропаганду, під егідою захисту конституційного підходу до визначення сім'ї.

Такий законопроект як №6327 посилює стигматизацію в суспільстві і дискримінує осіб за їхньою сексуальною орієнтацією та гендерною ідентичністю.

В законопроекті №6327 також вживаються така застаріла та дискримінаційна термінологія, до прикладу пропонується визначення терміну «гомосексуалізм».

Ще з 1990 року, після проведення належних медичних та психологічних досліджень провідними науковцями та медиками світу, такий діагноз як «гомосексуалізм» був вилучений з Міжнародної класифікації хвороб (МКХ). Згодом це сталося також і щодо «трансгендеризму». При цьому, ВООЗ зазначила про необхідність державам привести їхнє національне законодавство у сфері охорони здоров'я у відповідність до стандартів МКХ-11, що була затверджена у 2019 році до 1 січня 2022 року.

Ані до гомосексуальності, ані до трансгендерності не можна ставитись як до діагнозів чи психічних розладів, а відповідні законодавчі норми мають не допускати дискримінацію осіб за цими ознаками, в тому числі.

За ці 25 років в Україні було значно удосконалено законодавство, зокрема для забезпечення рівних можливостей та недопущення дискримінації щодо окремих осіб та їх груп. Проте, окремі нормативно-правові акти все ще потребують внесення змін для недопущення прямої та непрямой дискримінації щодо осіб незалежно від їх сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності.

2. Мета і цілі прийняття законодавчого акта

Законопроект розроблено з метою ефективної кваліфікації та покарання осіб, що вчинили адміністративні та кримінальні правопорушення з підстав дискримінації та нетерпимості стосовно окремих осіб та їх груп в залежності від їх ознак та їх належності до певних груп.

3. Загальна характеристика та основні положення акта

Законопроектом передбачається внесення змін до КУпАП, КК України та Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

Передбачені законопроектом зміни до КУпАП стосуються доповнення цього кодексу новою статтею 188⁻⁵⁶ (Порушення законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації), наділення уповноважених осіб Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та представників Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини правом складати протоколи, а суддів районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів – повноваженнями з розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 188⁻⁵⁶ КУпАП (у редакції законопроекту), а також доповнення статті 35 цього кодексу такою обставиною, що обтяжує відповідальність за адміністративне правопорушення, як учинення правопорушення з мотивів нетерпимості.

Законопроектом також передбачається внесення змін до КК України. Сутність указаних змін полягає в уніфікації термінології, пов'язаної з використанням терміна «нетерпимість», і стосується відповідних положень статей 67, 115, 120, 121, 122, 126, 127, 129, 130, 151, 161, 181, 293, 294, 295, 296 та 300 КК України.

Запропонованими змінами до статті 130 КК України передбачається декриміналізація свідомого поставлення іншої особи в небезпеку зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби, що є небезпечною для життя людини, а також зараження іншої особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби особою, яка знала про те, що вона є носієм цього вірусу.

Законопроектом також запропоновано викласти в новій редакції статтю 161 КК України, передбачивши в ній відповідальність за публічні заклики до насильства на ґрунті нетерпимості, а також інші умисні дії, спрямовані на розпалювання ворожнечі та ненависті на ґрунті нетерпимості, а також за ті самі дії, учинені службовою особою з використанням службового становища.

Крім того, законопроектом у прикінцевих та перехідних положеннях передбачено доповнення частини першої статті 1 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» для визначення відповідних термінів «непряма дискримінація», «пряма дискримінація», «нетерпимість» тощо.

4. Стан нормативно-правової бази

У сфері правового регулювання, на яку поширюється законопроект, діють Конституція України, Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, КУпАП, КК України, а також Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Закону не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття Закону

Прийняття законопроекту як закону приблизить українське законодавство до стандартів держав Європейського Союзу у сфері боротьби з дискримінацією, а також нетерпимістю щодо окремих осіб та їх груп.

Законопроектом удосконалюється правовий механізм протидії порушенню прав людини і громадянина з мотивів нетерпимості за такими ознаками, як раса, колір шкіри, політичні, релігійні та інші переконання, статева приналежність, вік, інвалідність, етнічне та соціальне походження,

громадянство, сімейний і майновий стан, сексуальна орієнтація, гендерна ідентичність, місце проживання, мова, або іншими ознаками.

Як результат — законопроект запровадить додаткові механізми при кваліфікації адміністративних та кримінальних правопорушень, що вчинені з підстав прямої чи непрямой дискримінації та нетерпимості до певних осіб та їх груп в залежності від ознак, якими такі особи чи групи осіб наділені. Це сприятиме становленню толерантного й недискримінаційного ставлення до осіб та їх груп незалежно від їх ознак, в тому числі їх сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності.

Народні депутати України
Совсун І.Р. (посв. №223)

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Совсун Інна Романівна (3094507969)

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000002925150042C18200

Дійсний до: 20.03.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 223д9/1-2021/377577 від 03.12.2021

746425